

ชื่อสารนิพนธ์ : การบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านของวัดท่าพุท อำเภอสามพราณ
 จังหวัดนครปฐม
ผู้วิจัย : พระใบฎีกาอรรถพล พลสีโล (สงวนชื่อ)
ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการเชิงพุทธ)
คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์
 : พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ, รศ., พธ.บ. (เกียรตินิยมอันดับ ๑), ศศ.ม.,
 รป.ม. (การจัดการความขัดแย้ง)
 : ดร.อุบล วุฒิพรโสภณ ศ.บ., ศษ.ม., ปธ.ด, (การจัดการภาครัฐและเอกชน)
วันที่สำเร็จการศึกษา : ๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านในประเทศไทย ๒) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านของ วัดท่าพุท อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ๓) เพื่อศึกษาผลสำเร็จในการดำเนินงานการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านของวัดท่าพุท อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ระเบียบวิธีวิจัยดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งใช้การวิจัยเอกสาร และสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๑๕ รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาผลการวิจัยสามารถสรุปและมีข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า

๑. การอนุรักษ์โบราณสถานหรือสิ่งก่อสร้างอยู่ติดที่เคลื่อนย้ายไม่ได้ โบราณวัตถุหรือสิ่งหาปริมาตรที่เป็นของโบราณไม่ว่าจะเป็นสิ่งประดิษฐ์ หรือเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาตินั้น จะต้องเคารพต่อเอกลักษณ์และคุณค่าที่สำคัญของสถาปัตยกรรมหรือศิลปกรรม ซึ่งต้องมีการศึกษาวิเคราะห์อย่างละเอียด ชัดเจน และถูกต้องตามหลักวิชาการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโบราณสถาน โบราณวัตถุ ตลอดจนเผยแพร่ความรู้ด้านการอนุรักษ์แก่ประชาชนในท้องถิ่นด้วย การพัฒนาทางความคิด เกี่ยวกับการรักษาและการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุมีมากกว่าหลายร้อยปี กว่าจะสร้างหลักเกณฑ์หรือทฤษฎีในการอนุรักษ์ได้ และทฤษฎีการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ นิยมใช้แพร่หลายในปัจจุบัน จนกลายเป็นบทสรุปของหลักเกณฑ์การอนุรักษ์โบราณสถานสากล ส่งผลให้เกิดหลักเกณฑ์การอนุรักษ์โบราณสถานทั่วโลก จะต้องเป็นผู้ประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับชาวบ้านให้ร่วมกันดำเนินกิจกรรมต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อชุมชน เช่น สนับสนุนการดำเนินงานของโครงการจัดตั้งอาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลรักษาโบราณสถาน โดยการจัดหาอาสาสมัคร อบรมสั่งสอนชาวบ้านให้เห็นคุณค่าของมรดกวัฒนธรรมของชาติ

๒. การบริหารจัดการของพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดท่าพุท เบื้องต้นได้รับการสนับสนุนจากทางวัด โดยมติของคณะกรรมการในการปรับอาคารเดิมคือ หอพระไตรปิฎกหลังเก่าเป็นพิพิธภัณฑ์หลังแรก โดยใช้บในการปรับโครงสร้างของอาคารให้ใช้เป็นห้องจัดแสดงและเสริมลูกกรงเหล็กป้องกันการขโมยวัตถุในอาคารและสามารถเปิดให้ประชาชนเข้าชมได้ แต่หลังจากนั้นการไม่สามารถจัดหางบใน

การบริหารงานได้ต่อไป จึงต้องมีการจัดผ้าป่าสามัคคีเพื่อนำรายได้มาใช้ในการบริหารงาน และมีรับ การบริจาคเข้าเป็นกองทุนพิพิธภัณฑ โดยนำดอกผลมาใช้จ่ายซึ่งก็ไม่เพียงพอจากอัตราดอกเบี้ยที่ ได้รับ จึงดำเนินงานไปตามกำลัง และสิ่งสำคัญคือ บุคลากรที่บริหารงานคือผู้ที่มีจิตอาสาและ รับผิดชอบงานตั้งแต่เริ่มก่อตั้งซึ่งเป็นกรรมการของวัดท่าพูด ที่ไม่ได้รับสิ่งตอบแทนแต่มีความพร้อมใน การทำงาน การดูแลและที่สำคัญคือสามารถให้พิพิธภัณฑยังคงอยู่ถึงปัจจุบันและเป็นที่รู้จักโดยทั่วไป

๓. ผลสำเร็จของการบริหารจัดการพิพิธภัณฑพื้นบ้านของวัดท่าพูด อำเภอสามพราน จังหวัด นครปฐม ถือได้ว่าเป็นวัดแห่งหนึ่งที่มีความเก่าแก่อายุมากกว่า ๒๐๐ ปี มีความสำคัญทาง ประวัติศาสตร์ชาติไทย ที่มีแหล่งโบราณสถาน มีวัตถุโบราณที่สำคัญ เป็นแหล่งกำเนิดภูมิปัญญา ชาวบ้าน และมีศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านหลายอย่าง ซึ่งจัดตั้งเป็นพิพิธภัณฑพื้นบ้านและมีชื่อเสียงและ เป็นที่รู้จักของประชาชนชาวจังหวัดนครปฐม พิพิธภัณฑพื้นบ้านของวัดท่าพูด จึงได้กลายเป็น เอกลักษณ์ที่สำคัญอีกด้านหนึ่งของการเก็บรักษา การอนุรักษ์ การเรียนรู้และการเผยแพร่ที่สำคัญ ปัจจุบันพิพิธภัณฑพื้นบ้านของวัดท่าพูด ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคณะสงฆ์และไวยาวัจกรรวมไปถึง ประชาชนในพื้นที่และยังมีเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้คำแนะนำ และร่วมกันพัฒนาพิพิธภัณฑ พื้นบ้านอย่างต่อเนื่อง

๔. ทั้งนี้แนวทางการส่งเสริมการบริหารจัดการพิพิธภัณฑพื้นบ้านของวัดท่าพูด อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ควรมีการวางแผนที่ดีในการบริหารจัดการ การกระจายงานและ การประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง พิพิธภัณฑพื้นบ้านของวัดท่าพูด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้นำ ชุมชนควรร่วมมือกันอย่างเป็นรูปธรรม ควรมีการเก็บรักษาที่ถูกต้อง โดยการแยกหมวดหมู่ให้ชัดเจน มี การระดมเงินทุนเพื่อจัดหาสถานที่หรือตู้นิรภัยเพื่อเก็บสิ่งของโบราณ หรือ สิ่งที่มีค่าของชุมชนให้ ปลอดภัย พิพิธภัณฑพื้นบ้านของวัดท่าพูด ควรมีผู้รู้เฉพาะด้านในท้องถิ่นและร่วมกับวัดเพื่อช่วยกัน จัดทำเอกสาร การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์อย่างฉลาดกับสิ่งที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด กับ ชุมชนและสังคมร่วมกันเผยแพร่สิ่งที่มีค่าและมีประโยชน์ต่อสังคม โดยรวมเพื่อจัดให้เกิดความรักและ ห่วงแหนมรดกของชุมชนให้เป็นชาติ เพื่อให้เกิดการรับรู้ร่วมกันให้ได้